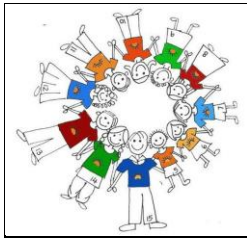

Naloga 3202A
OBLIKE UČENJA

UČENJE JE PODREJENO ZAKONITOSTIM RAZVOJA

1. Klasično pogojevanje je ena izmed najpreprostejših oblik učenja. Gre za učenje, pri katerem se naučimo neobičajnih in nehotnih odzivov na nevtralne dražljaje, ker sta bila neki odziv, ki prej na nas ni imel nobenega učinka, in neki dražljaj večkrat povezana.
 - A. Pojasni pojme brezpogojni dražljaj (BD), brezpogojni odziv (BO), pogojni dražljaj (PD), pogojni odziv (PO) in nevtralni odziv (OX).
 - B. S poznavanjem zakonitost klasičnega pogojevanja pojasni, kaj v spodnjih primerih predstavlja BD, BO, PD in PO.

Primer	Brezpogojni dražljaj	Brezpogojni odziv	Pogojni dražljaj	Pogojni odziv
Jan je jedel pokvarjene školjke in zaradi tega utrpel težje želodčne težave z bruhanjem. Od takrat dalje mu postane slabo zmeraj, ko stopi v prostor, kjer prodajajo ribe in morske sadeže.				
Inja se je na študentskem plesu, kjer so predvajali glasbo Bijelo Dugme, zaljubila v Andreja. Ves večer sta plesala tesno objeta in se poljubljala. Od takrat dalje ji zmeraj, ko na radiu sliši glasbo Bijelo Dugme, prične srce hitreje biti in obenem začuti »metuljičke« v trebuhu.				
Ko je bila Neža še majhna deklica, jo je ugriznil pes, kar jo je zelo bolelo in je jokala. Sedaj prične jokati že, ko zasliši lajež psa.				

- C. V prazni vrstici dodaj še dva lastna primera in dopolni tabelo.
- D. V spletnih virih poišči znan eksperiment Johna Watsona z dečkom Albertom (*ključne besede: John Watson, Little Albert*). Dodaj povezavo na spletno stran, napiši povzetek eksperimenta ter določi pojme klasičnega pogojevanja v tem eksperimentu - brezpogojni dražljaj, brezpogojni odziv, pogojni dražljaj in pogojni odziv.
- E. Kritično oceni eksperiment – pojasni prispevek tega eksperimenta k psihološki znanosti in njegove pomanjkljivosti ter njegovo etično vprašljivost.

2. Pri instrumentalnem (operantnem) pogojevanju gre za obliko učenja, pri katerem se spremeni verjetnost pojavljanja vedenja (pogostejše ali redkejša vedenje) zaradi posledic, ki jih ima to vedenje za posameznika.

- A. Pojasni pojma podkrepitve in kazni v okviru instrumentalnega pogojevanja.
- B. V spodnji preglednici so navedeni primeri iz vsakdanjega življenja in pripadajoči pojmi za instrumentalno pogojevanje. Dopolnite prazna polja v preglednici, kjer je to potrebno, in kot v celoti kaže prvi primer.

Opis situacije	Vedenje (instrumentalni odziv)	Posledica vedenja (instrumentalnega odziva)	Možnost pojavljanja podobnega vedenja v prihodnosti (redkejša ali pogostejša vedenje)
Triletni Andraž opazuje mamo pri pripravljanju večerje.	V nekem trenutku se Andraž dotakne vroče električne plošče.	Andraž se speče v prstek.	Vedenje bo redkejša.
Dijaki 2.B razreda pišejo test pri psihologiji.	Anka pogleda na »plonk-listek«, ker se ne spomni odgovora na eno vprašanje v testu.	Učiteljica opazi, da Anka prepisuje in ji vzame test ter ga oceni z nezadostno oceno.	
Šestletni Iztok se v svoji sobi igra s plastično železnico in vlakci.	Po koncu igranja Iztok sam pospravi igrače v predal.		
Sara se uči za zaključne teste ob koncu šolskega leta.	Uspešno odpiše vse teste in zaključi drugi letnik gimnazije z odličnim uspehom.	Starši Saro nagradijo s tem, da ji kupijo nov prenosni računalnik z veliko zmogljivostjo.	
Tone se vozi v službo z osebnim avtomobilom. Od doma zmeraj odide ob 8.00 uri, ko je največja gneča in zato zmeraj nekoliko zamudi v službo.	Tone si navije budilko na zgodnejšo uro in se tako izogne jutranji prometni konici.		

- C. V prazna polja dodaj še dva lastna primera in dopolni tabelo.
- D. Posledice instrumentalnega odziva se delijo na t. im. pozitivne in negativne okrepitve ter na pozitivno in negativno kaznovanje. V spletnih virih poišči razlago za zgornje pojme (ključne besede v angleškem jeziku: *Operational Conditioning; Positive reinforcers; Negative reinforcers; Positive punishment; Negative punishment*). V zadnjo kolono pri nalogi b) dopolni oziroma zapiši, za katero posledico instrumentalnega odziva gre v posameznem primeru.
- E. V spletnih virih poišči primer enega eksperimenta s področja instrumentalnega pogojevanja (ključne besede v angleškem jeziku: *Operational Conditioning, Experiment*). Dodaj povezavo na spletno stran, napiši povzetek eksperimenta ter določi pojme instrumentalnega pogojevanja v tem eksperimentu.

- F. Kritično oceni eksperiment – pojasni prispevek tega eksperimenta k psihološki znanosti in njegove pomanjkljivosti ter morebitno etično vprašljivost.
- G. Na spletu ali v poljubnih virih poišči različne članke o učinkih nagrajevanja in kaznovanja pri spreminjanju nezaželenega vedenja. Dodaj povezave na spletni vir oziroma citiraj članke. Na podlagi prebranega gradiva oblikuj argumente za in proti različnim oblikam kaznovanja in nagrajevanja pri vzgoji otrok.

3. Modelno učenje je oblika učenja, pri katerem se novega vedenja naučimo preko opazovanja modelov, ki so lahko živi ali simbolični.

- A. V spodnjih primerih v razpredelnico dopiši, česa so se po vašem mnenju osebe naučile s posnemanjem drugih in kdo so (oziroma bi lahko bili) modeli za vedenje, ki ga primeri opisujejo.

Primer	S posnemanjem je naučeno ...	Modeli bi lahko bili ...
Osemletni Matevž je zjutraj pred ogledalom v kopalnici vzel utrjevalec za lase svojega starejšega brata in si oblikoval frizuro »na ježka«. Ko ga je mama zagledala, je hitel pripovedovati, da takšno frizuro nosijo tudi njegovi sošolci.		
Trinajstletnega Simona je učiteljica ujela za šolo, ko si je prižgal cigareto. Poslala ga je na pogovor k šolski svetovalni delavki. Simon je povedal, da kadijo tudi nekateri njegovi prijatelji iz ulice. Po pogovoru s Simonovim očetom je svetovalna delavka ugotovila tudi, da se mu početje njegovega sina ne zdi sporno in da včasih celo skupaj »prižgeta« kakšno cigareto.		
Mlada mamica se vsak dan igra z desetmesečno Lizo. Ko gresta na sprehod po mestnem parku, vsakič opazujeta in hranita labode v jezeru. Ko nekoč spet prideta k jezeru, prične Liza vpiti »odi, odi« (t.j. »Labodi, labodi«) in s prstkom kazati na labode.		

- B. Dopiši še dva svoja primera.
- C. Poimenujte štiri elemente modelnega učenja in jih vpišite na prazen prostor v preglednici. Nato podrobneje, glede na stopnje modelnega učenja, analizirajte primer trinajstletnega Simona, tako da podate konkretne opise dogajanj v posamezni stopnji.
- D. Podrobno analiziraj tudi enega izmed svojih primerov modelnega učenja, ki si jih opisal/-a pri nalogi a).

	1.stopnja	2.stopnja	3.stopnja	4.stopnja
Simon				

- E. V spletnih virih poišči primer znanega eksperimenta Alberta Bandure s področja modelnega učenja (ključne besede v angleškem jeziku: Bandura, Bobo Doll, Experiment). Dodaj povezavo na spletno stran, napiši povzetek eksperimenta ter določi pojme modelnega učenja v tem eksperimentu.
- F. Kritično oceni eksperiment – pojasni prispevek tega eksperimenta k psihološki znanosti in njegove pomanjkljivosti ter morebitno etično vprašljivost.

4. Besedno učenje je učenje besed ali drugih simbolov. Razlikujemo besedno učenje nižje ravni ter besedno učenje višje ravni ali smiselno besedno učenje.

- A. Pojasni in opiši obe vrsti besednega učenja. Razmisli o svojem načinu učenja v okviru učne teme o oblikah učenja. Pojasni, pri katerih delih učne snovi o oblikah učenja si »uporabil« nižjo raven besednega učenja oziroma učenje »na pamet« in pri katerih delih učne snovi si »uporabil« t.im. višjo raven besednega učenja oziroma učenje z razumevanjem.
- B. Na podlagi Holtovih meril za razumevanje snovi analiziraj svoje učenje za določeno pisno nalogo ali ustno ocenjevanje znanja pri kateremkoli šolskem predmetu.
- C. Analiziraj svoj način učenja na splošno glede tega, v kolikšni meri upoštevaš Holtova priporočila za globlje razumevanje snovi. Kaj bi lahko izboljšal v tej smeri? Naredi in zapiši načrt uvajanja sprememb v svoje učenje za poglobljanje razumevanja učne snovi.

Standard znanja	
Rdeče	Minimalne zahteve, ki so pogoj za oceno 2.
Modro	Temeljne zahteve, ki so pogoj za oceno 3 ali 4.
Zeleno	Višje zahteve, ki so pogoj za oceno 4 ali 5.